

NIEUWSBRIEF

Jeannette Noëlhuis

Catholic Worker
Amsterdam

Jaargang 24 • Nr. 2

KETI KOTI

Verbreek de ketenen!

Wanneer je het juk van
de onderdrukking
uitbant en de verdrukte
gul onthaalt, zal je licht
in het donker schijnen.

Uit Jesaja 58

150 JAAR NA DE AFSCHAFFING VAN DE SLAVERNIJ IS HET DE HOOGSTE TIJD OM OOK EEN EIND TE
MAKEN AAN HET ILLEGALISEREN, OPJAGEN EN OPSLUITEN VAN ONZE MEDEMENSEN

CATHOLIC WORKER

Het Jeannette Noëlhuis is een leefgemeenschap in Amsterdam Zuidoost. Onze levensstijl is gebaseerd op eenvoud, gastvrijheid, gebed en directe actie voor een betere samenleving. De gemeenschap is ontstaan vanuit de Catholic Workerbeweging in de Verenigde Staten.

De Catholic Worker is een beweging van radicale christenen en is pacifistisch en anarchistisch ingesteld: onze loyaliteit aan het Koninkrijk van God is groter dan onze loyaliteit aan het Koninkrijk der Nederlanden. Ons streven is om het evangelie handen en voeten te geven door vreedzame getuigenissen op plekken waar het wringt en door concrete hulp aan de armsten.

In het evangelie van Matteüs zegt Jezus: "Al wat jullie gedaan hebben voor een van de onaanzienlijksten van mijn broeders en zusters, hebben jullie voor Mij gedaan". Tot de onaanzienlijksten anno 2012 horen ook de mensen in onze samenleving die wij het stempel 'illegaal' opdrukken. Daarom leven we samen met elf tot achttien mensen zonder papieren, die soms nog wel en soms ook niet uitzicht hebben op een verblijfsvergunning. We (proberen te!) delen wat we hebben met anderen die minder hebben. We vragen geen salaris voor wat we doen, maar ontvangen wel kost en inwoning.

In de kerngroep werken christenanarchisten en democraten, softe vegetariërs en gewetenloze vleeseters, hardcore protestanten en Latijn prevelende katholieken, jong en iets minder jong, man en vrouw, samen onder één dak. De Catholic Workerbeweging heeft geen partijprogramma of hoofdkantoor. Ieder binnen de beweging zoekt steeds opnieuw naar nieuwe en oude antwoorden op de vragen van de tijd. We zien het als een persoonlijke taak van ieder om te helpen wanneer iemand in nood is. We maken geen aanspraak op overheidsgeld. Dankzij de steun van veel mensen, engelen en heiligen en Gods erbarmen kan deze gemeenschap bloeien.

*Margriet Bos
Mattias Brand
Frits ter Kuile
Farina Maletz*

INHOUD

- 3 Woord vooraf
- 4 Huisnieuws – door Frits
- 7 Geknipt voor u
- 8 Drie nieuwe gezichten – door Geeske Hovingh
- 10 Wel of geen geweld? – door Asha van der Waal
- 12 De zweep erover! – door Mattias
- 15 LAAT UW GASTEN VRIJ! – actie op 13 januari 2013
- 16 Overweging
- 18 De afdalende weg van Jezus volgen – door Gerard Moorman
- 21 Geknipt voor u
- 22 Voorbeeldige Zusters – door Frits
- 23 Geen pensioengeld voor kernwapenproductie!
- 24 Een andere wereld is mogelijk – door Frans Zoer
- 27 Agenda
- 28 Harriët Tubman – door Mattias
- 31 Bedelnap
- 31 Wakes in de tijd voor Pasen
- 32 Wakes her en der

WOORD VOORAF

Op 1 juli 1863 schafte Nederland de slavernij af in Suriname en op de Nederlandse Antillen. ‘Keti-koti’, de gebroken ketenen, is de naam voor deze dag in Suriname. Een dag die ook Nederlanders tot nadenken moet stemmen. Hoelang blijven de gruweldaden van onze voorouders ons achtervolgen? Tot in de zevende generatie?

En wie worden nu nog ‘geketend’ door grove uitbuiting of schending van fundamentele rechten? Onder onze huisgenoten komen we maar al te vaak slachtoffers van mensenhandel en uitbuiting tegen. Bijna ongemerkt wordt een nieuwe zwarte bladzijde in onze geschiedenis geschreven...

Huisnieuws

Meestal wonen er rond de vier kinderen in het Noëlhuis. Dat geeft reuring en doorbreekt het denken van de grote mensen aan hun grote-mensendingen. Maar het afgelopen jaar waren er acht kinderen en dat gaf zo veel reuring dat de grote mensen af en toe niet eens meer aan hun grote mensendingen konden denken.

- door Frits

Mijn oma vertelde vroeger dat kinderen aan tafel alleen iets mochten zeggen, als hen iets werd gevraagd. Ik begreep op eens hoe die regel tot stand was gekomen. Wow, wat een herrie! En wat werd de tv-kamer een ongelofelijke chaos als de kinderen daar met alles wat voorhanden was weer een hut hadden gebouwd! Maar wat was het ook leuk om de kinderen nieuwe dingen te laten ontdekken. Dat je zelf een kuil kunt graven om er een boompje in te planten, dat je in grote bomen kunt klimmen, dat je vuurtjes kunt stoken en speren kunt snijden. In de Bijlmer zijn veel flats gesloopt om plaats te maken voor laagbouw maar er wordt nu niet gebouwd en hele stukken liggen braak. Op een daarvan is een fietscrossbaantje aangelegd. Geweldig!

Maar aan het eind van de zomervakantie verhuisden Maurits, Bram, Mozes en

Masakia met hun moeder naar een Asielzoekerscentrum (AZC). Paul van zeven werd door zijn vader meegenomen naar Afrika, zijn moeder teleurgesteld maar strijdbaar achterlatend. En Wei Wei verhuisde na bijna drie jaar bij ons gewoond te hebben met zijn moeder naar vrien-

den uit de Eltheto leefgemeenschap. Wij missen hen allen zeer en er is geen eenduidig antwoord op de vraag of het nu weldadig rustig is aan tafel en de tv-kamer een oase van opgeruimde orde is, of dat het verschrikkelijk saai in huis is, met enkel Onno van acht en Anna van twee.

Twintigers

In ieder geval is het fijn dat ik de tafelconversaties weer kan volgen omdat er een boeiende club aan tafel zit die van

alles doet en beleeft. Mattias, die twee en een half jaar geleden in het Noëlhuis kwam wonen, is inmiddels afgestudeerd. Naast zijn inzet voor het Noëlhuis, mag hij ook leiding geven aan Time to Turn, een beweging van jongeren die vanuit hun geloof willen kiezen voor een rechtvaardige en duurzame levensstijl. Deze zomer trouwde Mattias met Siska die de docentenopleiding volgt voor beeldende kunst en vormgeving. Siska houdt niet alleen van schilderen, maar ook van God, van mensen, van gemeenschapsleven en van tuinieren.

Ruim twee jaar terug werd de dealer die onder ons woonde opgepakt. De woningcorporatie zette het appartementje in de verkoop. Omdat het nog steeds niet verkocht was, vroegen we of wij het erbij mochten huren, en dat is gelukt! In de tuin sloopte de voormalige onderbuurman ook vele brommers. Dus de grond moet nu afgegraven worden en als er dan verse grond in zit, gaan we er onder Siska's leiding een mooie moestuin van maken.

God glimlacht vast dat deze twee appeltjes niet al te ver van hun ouderlijke bomen zijn gevallen en die bomen nieuwe inspiratie geven. Zo heeft Siska's vader door Siska's keus voor Mattias en het Noëlhuis meer oog gekregen voor

de benarde situatie waarin vele vreemdelingen in ons land verkeren. Toen hij daar eens over preekte in de kerk van Mattias' ouders, stapte Mattias' moeder na de preek naar voren om de gemeente te vertellen van een Armeens gezin dat in grote moeilijkheden verkeerde. In no time waren een nieuw onderdak, meubels en andere benodigdheden en werk voor de ouders geregeld!

Margriet kwam naar een wake bij het cellencomplex op Schiphol. Ze kwam toen eens bij ons kijken, ging één van de kinderen helpen met zijn leesvaardigheid en Nederlands oefenen met volwassen huisgenoten. Toen wij vroegen of ze na haar afstuderen haar schouders onder het Noëlhuis wilde komen zetten, waren we blij met haar antwoord: eerst maar eens voor een jaar. Margriet let goed op ons energieverbruik (licht uit, gordijnen dicht!), op fairtrade & eko, en is een goede regelaar. Ze barst van de energie en sport met onze huisgenoten. Margriet is ook zeer betrokken bij Taizé en neemt dit najaar deel aan de internationale Taizé-ontmoeting in Rwanda.

Onze Duitse vrijwilligster Sarah kwam in juni met een door de politie blauw geslagen oog terug van het No Border-kamp in Stockholm en verliet ons eind augustus om sociale geografie te gaan studeren in... Amsterdam! Voordat het huis helemaal ineenstortte door haar afwezigheid, kwam Farina om te zorgen dat de broodtrommel, de ijskast en de fruitschaal niet al te leeg raken, de post gehaald en verdeeld wordt, de vele verjaarstaarten gebakken worden, er af en toe spelletjes gespeeld worden en last but not least, de gevangenen in het cellencomplex bezocht worden. Al deze twintigers krijgen veel bezoek van leeftijdgenoten en zo is het ook wel weer fijn om na de vaak alles overstemmende boventonen van de acht kinderen, nu als inmiddels vijftig geworden beginnende grijsaard aan tafel de tonen van de opnieuw begonnen toekomst te horen.

Huisgenoten

Op een nieuw begin hopen ook onze huisgenoten zonder papieren. Dat nieuwe begin kan op veel manieren komen. Zo was Gloria ontsnapt uit gedwongen prostitutie. Zwanger en met enkel een Afrikaanse doek om haar lijf kwam ze bij ons wonen. Geboorten zijn een zaak van leven en dood en gelukkig meent de overheid daar een zorgtaak te hebben en mocht Gloria zes weken voor de bevalling naar een AZC. Wij krijgen vaak kleding en spullen en soms vraag je je wel eens af waar het allemaal blijft. Toen het tijd was om naar het AZC te gaan, bleek dat Gloria goed gesprokkeld had. Helena uit Kameroen kende iemand met een grote stationcar die tegen een kleine vergoeding bereid was Gloria naar het AZC te brengen. De wagen werd helemaal vol gestouwd met kleren, kleertjes, een kinderwagen, een wipstoeltje, luierkussen en was dies meer zij en blij wuivend reed Gloria het begin van haar nieuwe hoofdstuk met kind tegemoet.

Simon had meerdere operaties gehad en moest nu genezen. Maar hij was nog te zwak om al op eigen benen te kunnen staan. Hij kwam met moeite bij ons de trap op, maar ondanks de goede zorg van Dokters van de Wereld en de thuiszorg moest hij al spoedig weer opgenomen worden. Toen hij weer naar huis

mocht, ging het goed en nu is Simon inmiddels zo ver aangesterkt dat hij bijna klaar is voor zijn laatste operatie. Hopelijk gaat het allemaal goed, zodat hij weer kan reizen en de draad in zijn eigen land kan oppakken.

Zo kwam ook de oude Abaj bij ons wonen tijdens zijn ambulante behandeling in het Lucas Andreas Ziekenhuis en ging hij na de behandeling terug naar Ethiopië. Het is betreurenswaardig dat wij het mensen onmogelijk maken om voor zichzelf te zorgen door hen te illegaliseren, op te jagen en rechteloos te maken tegenover huisbazen, werkgevers,

'partners' en pooiers en door hen de mogelijkheid om te werken en zich te verzekeren te ontzeggen. Maar deze ziekenhuiszorg voor kwetsbare mensen die anders kopje onder waren gegaan is wel weer een heel mooi aspect van onze samenleving.

In het voorjaar kwam er een lange, erg magere en enigszins woest uitzierende meneer bij ons wonen. Echt zoals je je een aardige Somalische piraat van middelbare leeftijd met vriendelijke ogen voorstelt. Abdul wachtte op toestemming om naar Engeland te reizen om zich daar bij vrouw en kinderen te voegen. Al na enkele dagen verdween hij en na enig bezorgd rondvragen bleek hij in vreemdelingendetentie te zitten. Wij stuurden wat geld, zodat hij toch af en toe met vrouw en kinderen kon belten. Naomi uit Eritrea kwam bij ons wonen in Abdul's kamertje. In de zomer werd Abdul weer vrij gelaten. Wij herkenden hem eerst niet, zo weldoorvoed en verzorgd als hij er uitzag! Abdul kreeg het logeerkamertje en gelukkig mochten onze andere logees uitwijken naar de logeerkamer van Jellie (die vroeger lid was van de kerngroep van het Noëlhuis) en haar man Albert die op een steenworp afstand van ons huis wonen.

De liefde van God

We zijn ook blij met de komst van drie broeders van het Gezelschap van het Goddelijk Woord uit Azië die vlakbij ons in de pastorie van Duivendrecht zijn komen wonen. Omgekeerde missie! Onze Emmanuel is in het weekend vaak in Tilburg waar hij met vrienden een nieuwe kerk opzet. Onlangs had hij inktpatronen gekocht om op onze printer een berg folders te maken om de mensen in een Tilburgse wijk uit te nodigen voor een bijeenkomst over de liefde van God.

Dankzij de steun van onze lezers en alle vrijwilligers wordt er ook iets van de liefde van God tastbaar hier in 't Noëlhuis. Namens allen veel dank daarvoor! Hopelijk tot ziens bij de wakes bij het prikkeldraad en beton rond het nieuwe grensgevang op Schiphol om uit te dragen dat het opsluiten van verder onschuldige mensen in het Koninkrijk der Nederlanden wel heel ver afstaat van Gods Koninkrijk. Shalom! Ω

Geknipt voor u!

In Memoriam – Samia Omar

Tijdens de Olympische Spelen in Beijing (2008) rende de Somalische Samia Omar op geleende schoenen als laatste over de streep bij de 200 meter voor vrouwen. Ondanks de laatste plaats, gaf het publiek haar een staande ova-

tie. De radicaal islamitische beweging Al-Shabaab, die het land in de greep heeft, verbiedt het Somaliërs om te sporten of zelfs sport te kijken. Ondanks de oorlog en afwezigheid van sportfaciliteiten trainde Samia fanatiek voor haar volgende doel: meedoen aan de Olympische Spelen in Londen. Ze trainde onder barre omstandigheden. Ze wilde naar Europa om een coach te vinden. Via Ethiopië en Libië, waar ze twintig dagen in een detentiekamp verbleef, kon ze in 2011 mee op een vissersboot vol ongedocumenteerden richting Italië. De benzine raakte op, een schip van de Italiaanse kustwacht wierp touwen uit waarlangs de bootvluchtelingen zich aan boord moesten hijsen. Samia greep mis en verdronk samen met zes andere vrouwen in de golven.

Drie nieuwe gezichten

Het Noëlhuis is drie jonge, frisse, vrouwelijke bewoners rijker die meehelpen met het reilen en zeilen van het huis. Het leek ons als redactie een goed idee hen aan u voor te stellen aan de hand van een aantal basale vragen.

- door Geeske Hovingh

1. Wat is je naam, je leeftijd en wat zijn je dagelijkse bezigheden?

Siska: Mijn naam is Siska Brand-Barth en ik ben 21 jaar oud. Ik ben laatstejaars student aan de Academie voor Beeldende Kunst en Vormgeving en studeer om docent te worden. Ik geefles aan zowel basisschoolleerlingen als leerlingen op de middelbare school. Ik geef de vakken handenarbeid, beeldende vorming en kunst- en cultuurgeschiedenis. Naast mijn interesse voor beeldende kunst houd ik van muziek en van de natuur.

Farina: Mijn naam is Farina Josefine Maletz, ik ben 20 jaar, kom uit Duitsland en ik doe een internationaal vrijwilligersjaar in het Noëlhuis voordat ik met studeren begin.

Margriet: Ik ben Margriet Bos, 26 jaar,

net afgestudeerd psycholoog, parttime werkend in de gehandicaptenzorg en in winkelketen De Tuinen. Dit vind ik leuk om te doen: zeilen, lezen, hardlopen, muziek maken (zang, dwarsfluit, viool), managen, wandelen (in de bergen) en taart bakken.

2. Beschrijf jezelf in zes kernwoorden

Siska: Vriendelijk, precies, enthousiast, resultaatgericht, creatief, nieuwsgierig.

Farina: Geïnteresseerd, creatief, open-minded, een beetje chaotisch, verantwoordelijk en bedachtzaam.

Margriet: Dit is wel lastig... Ehm, ondernemend, natuurliefhebber, vindingrijk en perfectionistisch, tsja, tsja.. hoeveel zeggen die woorden, hè? Iedereen leest er zijn eigen invulling bij... Bewust en betweterig ook nog wel.

3. Waarom heb je je verbonden aan het Noëlhuis?

Siska: Ik ben geen deel van de kerngroep. Mattias en ik zijn afgelopen juni getrouwd en we hebben ervoor gekozen om in het Noëlhuis te (blijven) wonen. Gastvrijheid en eenvoud zijn belangrijke waarden in mijn leven. In het Noëlhuis staan deze waarden hoog in het vaandel en hier kan ik leren deze nog meer in de praktijk te brengen om zo bij te dragen aan de levens van andere mensen.

Farina: Ik heb moeite met de houding van veel mensen in Duitsland ten opzichte van vluchtelingen. Het maakt me verdrietig. Ik wilde met vluchtelingen werken, zodat ze zich meer op hun gemak kunnen voelen in hun nieuwe land. Toen Aktion Sühnezeichen Friedensdienste, mijn organisatie, me de mogelijkheid gaf dit vrijwilligersjaar in het Jeannette Noëlhuis te doen, wist ik meteen: daar wil ik naartoe!

Margriet: Omdat ik in het Noëlhuis zie hoe gepoogd wordt het navolgen van Jezus handen en voeten te geven in een vorm waar ik naar op zoek was. Uiteindelijk besepte ik dat angst voor reacties van anderen bij het maken van zo'n onconventionele beslissing, angst het niet goed uit te kunnen leggen en angst voor hoe deze beslissing de rest van mijn leven zal beïnvloeden het enige was dat me

tegenhield. Toen hakte ik de knoop door, door hier te komen wonen.

4. *Wat zijn je verwachtingen van je leven alhier?*

Siska: Omdat ik geen deel ben van de kerngroep verwacht ik dat mijn werk vooral zal bestaan uit losse klussen, zoals het schilderen van een muur of het maken van tekeningen voor de nieuwsbrief. Dagelijks praat ik met de bewoners van het huis en ook het samen eten is een belangrijk onderdeel van de dage-

lijkse praktijk.

Farina: Ik wil de mensen die in dit huis leven, laten zien dat er ook mensen zijn in Europa die hen welkom heten en die geen negatieve houding hebben ten opzichte van hen.

Margriet: Inleveren aan privacy, vrije tijd en keuzevrijheid (wat betreft bijvoorbeeld eten). Mijn leven mogen delen met anderen, genieten van verschillen in mensen en culturen en de eigenheid van mensen. Regelmatig voor moeilijke beslissingen staan en deze proberen sa-

men en in gebed te nemen. Ik hoop stiekem ook dat het huis mij helpt groeien tot een liefdevoller, geduldiger, nederiger en vredevol mens.

Een p.s.-je van Siska: Als u het Noëlhuis bezoekt, kom dan ook eens beneden langs om de tekeningen en schilderijen die ik maak te bekijken!

We zijn blij met deze nieuwe, gemotiveerde aanwinsten voor het huis en hopen dat zij er zich snel thuis zullen voelen! Ω

In de keuken van het Noëlhuis hangt deze tekening met Dorothy Day, Gandhi en Martin Luther King die

... fotograaf Gerritjan Huinink inspireerde tot het maken van deze foto van Margriet, Siska en Farina.

Wel of geen geweld?

Asha van der Waal van *Time to Turn* was net als honderden andere jongeren op het Xnoizz Flevo festival 2012 toen daar de film *Machine Gun Preacher* vertoond werd. Ze beschrijft haar indrukken, het gesprek na afloop van de film en een lezing van Shane Claiborne over hetzelfde onderwerp.

- door Asha van der Waal

De meeste mensen die ik in mijn dagelijks leven zie, zouden zeggen: 'Je bent een jonge vrouw in het tolerante Nederland, wat weet jij nou over geweld?' En ze hebben gelijk, wat weet ik nou eigenlijk? Ik ben nooit fysiek aangevallen. Maar in verband met het werk van mijn ouders heb ik als kind in landen geleefd waar het onveilig was. Ik weet nog hoe het was om de geluiden van ontploffende bommen in je hoofd te horen. Of gedachten aan terroristen die de school binnen komen

of geweren die op je gericht zijn. Ik weet wat het is om te weten dat niet alle mensen goed zijn en om bang te zijn voor gewelddadige mannen.

Bloed en geweld

De woorden 'tegelijk met Petrus zijn wij allemaal ontwapend...' echoën door mijn hoofd wanneer ik in de brandende hitte in een tent zit te luisteren naar Shane Claiborne. De woorden verwijzen naar Lukas 22:50 waar tijdens Jezus' arrestatie een van zijn leerlingen een zwaard trekt om hem te beschermen. Als hij het oor van een dienaar van de hogepriester afhakt, zegt Jezus beslist: 'Houd daarmee op. Zo is het genoeg!' Hij raakt het oor aan en geneest de man. 'Houd daarmee op', zegt Jezus.

De dag voor deze toespraak van Shane, was ik bij de Nederlandse première van de film *Machine Gun Preacher* in een grote tent vol met tieners onder de zestien. De

film gaat over kindsoldaten en zit vol bloed en geweld. Het verhaal is gebaseerd op het leven van Sam Childers, de oprichter van een weeshuis in Nimule in Zuid-Soedan. In een video op zijn website zegt hij: "Ik ben bereid alles te doen om het leven van een kind te redden." Dit is inclusief het leiden van gewapende overvallen om kinderen te redden van de Lord's Resistance Army, een van de legers die Zuid-Soedan onveilig maakt. Dit betekent dat geweren nodig zijn en gebruikt worden om volwassenen en kinderen te doden om andere kinderen te redden.

Natuurlijk volgde er een discussie over geweld zodra de film was afgelopen. Eerst stond er een man op die inbracht dat wanneer je ziet dat iemand gedood wordt waarvan je houdt, je niet zomaar kan toekijken. Een van de tieners voegde daar aan toe dat we vooral moeten bidden en dan aan God vragen wat we in zulke omstandigheden moeten doen. Weer een ander zei dat we in de 'eindtijd' misschien onze kinderen wel op dezelfde manier zullen moeten trainen. Nadat het gemeenschappelijk gesprek afgelopen was, sprak ik een vrouw die zo hevig geëmotioneerd was over het expliciete geweld en de pijn

uit de film, dat ze zich amper kon uitspreken over het thema van de film.

Pacifisme

Toen ik de tent verliet, zat mijn hoofd vol vragen. Vraagt een hopeloze tijd echt om hopeloze maatregelen? Kan geweld werkelijk een eind maken aan geweld of is er een andere manier? Kan je geweld legitimeren met een beroep op de bijbel? Laat Jezus niet een andere weg zien? In Lukas 6 zegt hij: 'Heb je vijanden lief en doe goed.' Wijst dat op geweld? Jezus noemde zichzelf 'de weg, de waarheid en het leven' en als hij de weg is, moeten we ook leven als hij, een geweldloos leven.

Ik verlies liever mijn leven dan dat ik iemand zijn leven ontnem. Zoals Mahatma Gandhi zei: 'Ik ben bereid om te sterven, maar er is geen doel waarvoor ik bereid ben om te doden.' Pacifist zijn betekent niet dat je niets doet wanneer onrecht geschiedt. Het betekent actie ondernemen, muren herstellen, straten repareren, huizen opbouwen.

Jezus heeft misschien wel wat bezit kapot gemaakt toen hij het tempelplein reinigde, maar hij deed geen mensen kwaad. Hij kwam om te genezen en om ons te verzoenen met God. En volgens de bijbel deed hij dat zo: 'Hij werd mishandeld, maar verzette zich niet en deed zijn mond

niet open. Als een schaap dat naar de slacht wordt geleid.' (Jesaja 53:7). Stil en zonder gewelddadig verzet legde Jezus zijn leven neer voor ons, en hij roept ons op om net als hij te zijn. Om God lief te hebben en onze naaste als onszelf. Volgens mij kan dat nooit leiden tot geweld.

Voor het komende jaar weet ik met de Time to Turn-campagne voor goede behan-

deling van gedetineerde migranten waar ik sta. Ik weet dat als we gaan demonstreren, ik dat doe met hoop in mijn hart en een glimlach op mijn gezicht. Als geweld tegen me gebruikt wordt, zal ik Jezus' voorbeeld volgen. Ω

De zweep erover!?

Het christelijke geloof door de eeuwen heen heeft geen uitgesproken geweldloos karakter. Een eerste associatie van veel mensen is juist de koppeling tussen geweld en geloof: kruistochten, ketterverbrandingen, beeldenstorm en fundamentalisme. Toch wordt Jezus geclaimd als 'geweldloze held', een voorbeeld in het rijtje van Martin Luther King en Gandhi. Maar was Jezus wel zo geweldloos? In alle evangeliën staat een bruto verhaal over de reiniging van de tempel. Jezus die in woede ontsteekt over de chaos en hebzucht op het tempelplein in Jeruzalem. Hij veegt het leeg, gooit iedereen er uit en grijpt daarvoor zelfs naar een zweep. Geweldloos? Vredevorst?

- door Mattias

Kort voor Pesach, het Joodse paasfeest, reisde Jezus naar Jeruzalem. Daar trof hij op het tempelplein de handelaars in runderen, schapen en duiven aan, en de geldwisselaars die daar altijd zaten. Hij maakte een zweep van touw en joeg ze allemaal de tempel uit, met hun schapen en runderen. Hij smeed het geld van de wisselaars op de grond, gooide hun tafels omver en riep tegen de duivenverkopers: 'Weg ermee! Jullie maken een markt van het huis van mijn Vader!' Zijn leerlingen dachten aan wat er geschreven staat: 'De hartstocht voor uw huis zal mij verteren.'

Johannes 2, 13-17

Verhalen geven vorm aan het leven zoals wij dat kennen. In bijna elke actiefilm zit wel een verhaallijn waarin je ziet hoe door geweld de wereld behoed wordt voor een groter kwaad. Als het aan James Bond ligt is er wel degelijk zo iets als 'reddend geweld'. Hardhandig gewelddadig ingrijpen is als middel toegestaan om de veiligheid en vrijheid te verdedigen.

Vuur en liefde

Deze boodschap lijkt wortels te hebben in het verhaal van de tempelreiniging. Jezus gebruikt geweld om het hogere doel (de reinheid van de tempel? Echte aan-

bidding? Waar geloof?) te bewerkstelligen. Door de eeuwen heen is dit voorbeeld gebruikt als legitimatie van geweld voor het koninkrijk van God. Bernard van Clairvaux (twaalfde eeuwse spindokter achter de kruistochten) schreef bijvoorbeeld over soldaten dat ze 'begeestigd waren met dezelfde ijver voor het huis van God die vroeger hun leider vol passie in vlam zette toen hij zijn heilige handen bewapende, niet met een zwaard maar met een zweep' (*de laude novae militiae*).

Met geweld vrede brengen en door de zweep rust en aanbidding herstellen. Is het mogelijk dat Jezus een gewelddadige kant had? Ik denk dat als we dit verhaal met aandacht lezen, het een venster opent op een Jezus die vol vuur was, gepassioneerd voor het koninkrijk van God en tegelijk vol liefde voor de mensen om hem heen. Ver van het legitimeren van geweld, laat dit verhaal iets zien van Gods liefde voor de mensen aan de rand van de samenleving.

Jezus' optreden in de tempel staat in de lijn van het symbolische optreden van de profeten van Israël. Steeds weer stuurde God hen om zijn volk bij zich terug te roepen. Hoe woest en pijnlijk hun veroordelende woorden ook leken, altijd kwamen ze terug bij de genade van God en zijn onophoudelijke liefde. Ook Jezus lijkt hier de mix van godsdienstige waanzin en economisch gewin een halt toe te roepen. In plaats van een markt of een rovershol, was het voorhof van de tempel bedoeld voor de vrouwen, de gehandicapten en de buitenlanders. Geheel tegen alle gewoontes van die tijd in, was er ook voor hen ruimte in de tempel. Toen deze ruimte ingenomen werd door de marktkraampjes van de duivenhandelaars, de geldwisselkantoren en de veestallen, riep Jezus op tot een herstel van het 'huis van gebed'.

Jezus die vol vuur was, gepassioneerd voor het koninkrijk van God, en tegelijk vol liefde voor de mensen om hem heen

De manier waarop Jezus de kooplui de tempel uit jaagt kan moeilijk als lief en zachtzinnig omschreven worden. Hier staat een gepassioneerde man die zich

door en door verbonden voelt met zijn Vader en allen die Hem zoeken. Dat wil echter niet zeggen dat hij een zweep (flagellum) inzet tegen de mensen die hem

Toen hij Jeruzalem binnenging, raakte de hele stad in rep en roer. 'Wie is die man?' wilde men weten. Uit de menigte werd geantwoord: 'Dat is Jezus, de profeet uit Nazaret in Galilea.' Jezus ging de tempel binnen, hij joeg iedereen weg die daar iets kocht of verkocht, gooide de tafels van de geldwisselaars en de stoelen van de duivenverkopers omver en riep hun toe: 'Er staat geschreven: "Mijn huis moet een huis van gebed zijn," maar jullie maken er een rovershol van!'

Mattheus 12, 10-13

in de weg staan. Volgens de evangelieschrijver Johannes bindt Jezus een aantal touwtjes samen en gebruikt hij die om het vee de deur uit te drijven. Zo'n zweep was dus verre van een Romeins martelwerktuig met gemene stukjes ijzer aan de uiteinden om mee te gese- len. Het was eerder een noodzakelijk agrarisch hulpmiddel.

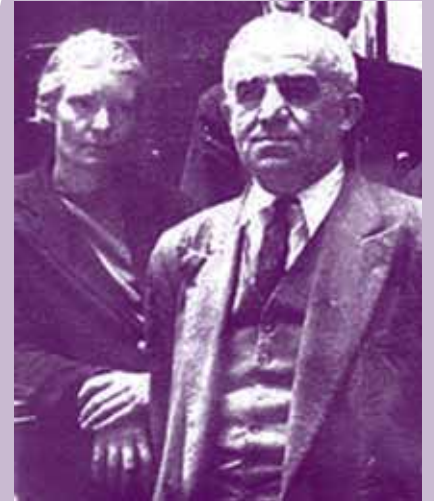
In dat kader moet ook benadrukt worden dat nergens staat dat Jezus de kooien van de duiven over de vloer gooit. Geld, dat rolt over de grond; maar de hulpeloze dieren in de kooi worden door hun eigenaren de tempel uit gedragen. Jezus ingrijpen is kordaat en gepassio-

neerd, maar het kan moeilijk omschreven worden als gewelddadig. Tijdens een andere gelegenheid had Jezus zijn volgelingen al eens helpen herinneren dat de weg van het zwaard weinig goeds oplevert. Want wie naar het zwaard grijpt, zal door het zwaard omkomen (Mat. 26).

Derde weg

De bekende theoloog Yoder wijst erop dat Jezus op dat punt van zijn optreden zo'n invloed had, dat hij makkelijk naar de wapens had kunnen grijpen en zijn volgelingen voor kunnen gaan in de revolutie en het bestormen van de Romeinse burcht. Maar dat is niet de weg die hij gaat. Jezus keert het woelige Jeruzalem de rug toe, om er pas weer terug te keren voor zijn lijden en sterven.

Zie hier het grote probleem van elke lezing die van Jezus een havik wil maken. Een zweep van riet kan toch moeilijk als legitimatie dienen voor een nucleaire oorlog. In plaats van ons eigenbelang te ondersteunen, wijst het voorbeeld van Jezus ons op een derde weg. Een weg die tussen gewelddadig ingrijpen en lijdzaam ondergaan instaat. Een weg waarbij lijden en onrecht recht in het gezicht gekeken worden en overwonnen worden door de liefdevolle passie voor het goede. Mijn beeld van Jezus is wel over zijn lieve kinderbijbel-tijdperk heen. Ω

Christus dreef de geldhandelaren uit de tempel.

Maar tegenwoordig durft niemand de geldhandelaren uit de tempel te drijven.

En niemand durft de geldhandelaren uit de tempel te drijven, omdat de geldhandelaren een hypotheek hebben op de tempel.

- Peter Maurin

Zondag 13-01-13: Laat uw gasten vrij!

Deze winter wordt een nieuw gevangeniscomplex op Schiphol in gebruik genomen met plek voor zo'n 500 gevangenen. Binnen de metershoge muren bevinden zich ook een Aanmeld Centrum met plek voor ruim 250 mensen in tweepersoonscellen en een rechtbank. Maar God gebiedt ons bij monde van Mozes juist om de vreemdeling lief te hebben. Daarom roepen de Catholic Worker Amsterdam, Time to Turn en kerken uit de Haarlemmermeer op om dit gebouw symbolisch 'om te smeden' tot een gastvrije herberg. Amnesty International steunt deze actie.

Programma

- 13.30 u. Verzamelen in de de Pelgrimskerk, Havikstraat 5, Badhoevedorp.
- 14.00 u. Start van de Mars voor GastVrijheid (3 km) naar het nieuwe grensgevang.
- 15.00 u. Aankomst bij het Justitieel Complex Schiphol, Duizendbladweg 100, Badhoevedorp. Toespraken door diverse sprekers. Morrend Volk zingt.
- 15.45 u. Ronde om het gebouw heen lopen om te wuiven en de gevangenen een hart onder de riem te steken.
- 16.15 u. Heropening tot gastvrije herberg: Uitrollen rode loper, overhandigen van verzoek aan de directie met bloemen, woordenboeken en spelletjes voor de gasten en een sleutelbord vol sleutels – sleutels naar een gastvrije toekomst.

16:45 u. warme chocomelk

17.00 u. einde & vertrek bus

Geweldloosheid in woord en daad: Als je aan dit getuigenis voor een gastVRIJere wereld mee wil doen, dan verzoeken we je om dat te doen in de geest van Jezus, Gandhi en Martin Luther King, door geen verbaal of fysiek geweld tegen politie, marechaussee of bewakers te gebruiken, niets te beschadigen en de aanwijzingen van de organisatoren op te volgen.

Transport en catering: Voor wie niet zo goed ter been is, rijdt er een bus heen en terug vanaf de Pelgrimskerk. 'Rampenplan' zal ons van warme koffie en thee voorzien.

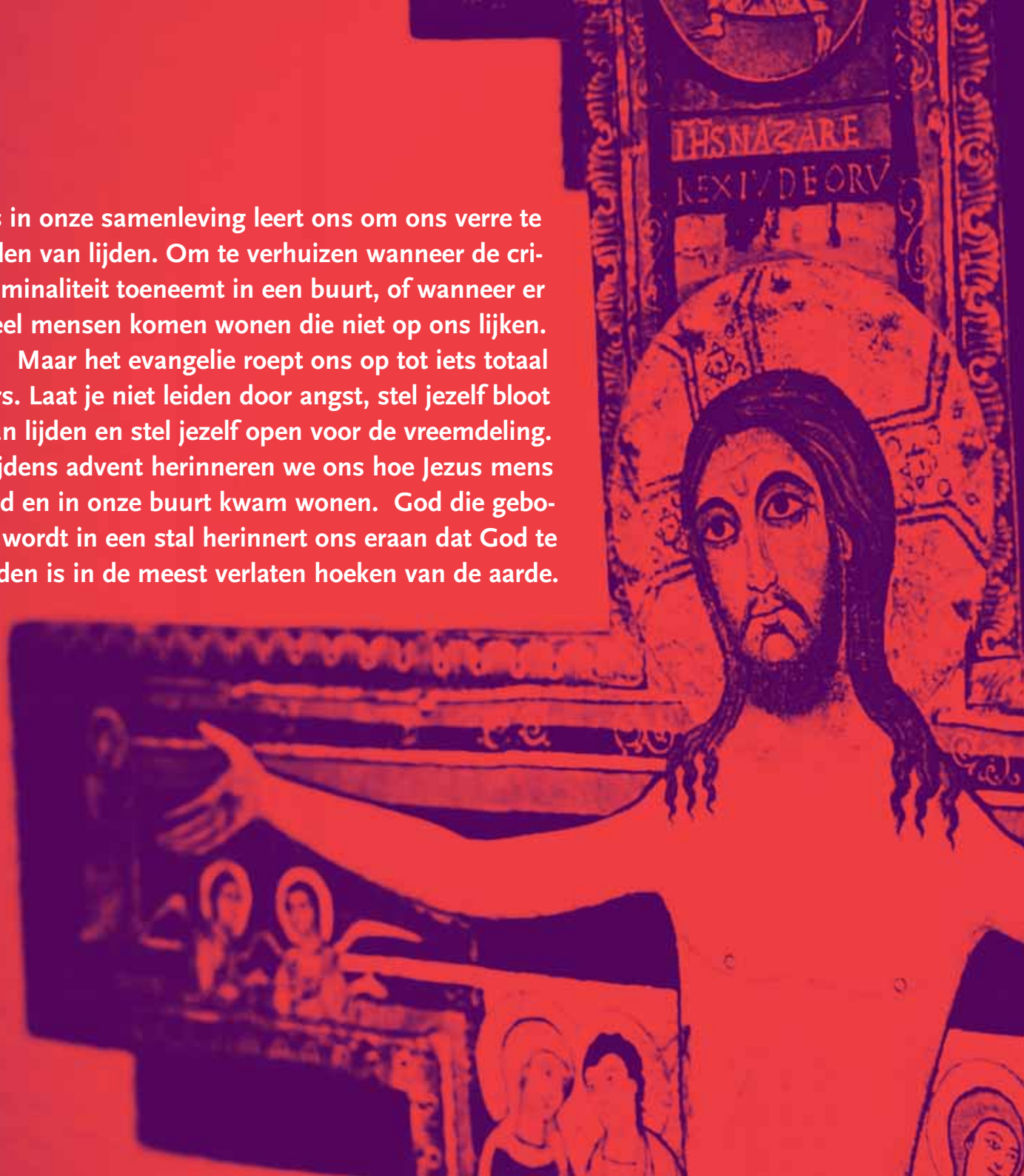
Voor meer informatie: WWW.SCHIPHOLWAKES.NL of bel 06 - 3029 5461.

Meenemen: sleutels voor in het sleutelbord & spelletjes of (woorden)boeken voor de gevangenen.

Alles in onze samenleving leert ons om ons verre te houden van lijden. Om te verhuizen wanneer de criminaliteit toeneemt in een buurt, of wanneer er teveel mensen komen wonen die niet op ons lijken.

Maar het evangelie roept ons op tot iets totaal anders. Laat je niet leiden door angst, stel jezelf bloot aan lijden en stel jezelf open voor de vreemdeling.

Tijdens advent herinneren we ons hoe Jezus mens werd en in onze buurt kwam wonen. God die geboren wordt in een stal herinnert ons eraan dat God te vinden is in de meest verlaten hoeken van de aarde.

Verschillende bewegingen in de geschiedenis van de kerk zijn naar de woestijn gegaan, naar sloppenwijken, naar de moeilijkste plaatsen op aarde om Jezus te volgen. Voor sommigen houdt dit in dat men van plaats verandert: plaatsen van privilege en voorspoed achterlaat om naar verlaten plaatsen te gaan en daar onze gaven voor het Rijk van God in te zetten.

*uit: 'A Liturgy for ordinary radicals', van Shane Claiborne,
Jonathan Wilson-Hartgrove en Enuma Okoro.*

De afdalende weg van J

“Dit is de weg van de neerwaartse beweging, de afdalende weg van Jezus. Het is de weg naar de armen, de lijdenden, de vluchtelingen, de eenzamen. Het is de weg naar allen die om mededogen vragen. Wat hebben zij te bieden? Geen succes, populariteit of macht, maar de vreugde en de vrede van de kinderen Gods.”

Henri Nouwen, in: ‘Hier en nu’

- door Gerard Moorman

Een jaar of vijf geleden kwamen Wanda en Gerritjan Huinink op het spoor van het Jeannette Noëlhuis. Beiden waren op zoek naar een gemeenschapsleven waarin christelijk geloof en een inzet voor gerechtigheid en vrede bij elkaar kwamen. Gerritjan was lid van een kring van Stroom, een nieuwe kerkelijke gemeenschap. Hij vertelt: “We behandelden een boek van Shane Claiborne, een bekende Amerikaanse christelijke schrijver en activist. Hij schrijft daarin over zijn inspiratiebronnen: Gandhi, Moeder Theresa en Dorothy Day. De eerste twee kende ik wel, maar Dorothy Day niet. Ik ben gaan zoeken op internet en ontdekte zo de Catholic Worker-beweging. Er bleek zelfs een gemeenschap in Amsterdam te zijn! Wij waren nieuwsgierig en zijn dus een keer op bezoek ge-

weest. Dat was een jaar of vijf geleden. Ik ben na dat eerste bezoek nog een paar keer terug geweest. Ik was echt geraakt door de sfeer in huis en de gesprekken met de bewoners.”

Wanda werkte in die periode bij *Time to Turn*, een beweging van jongeren die vanuit hun geloof kiezen voor een rechtvaardige en duurzame levensstijl. Ook zij had boeken van Shane Claiborne gelezen en was enthousiast geraakt door zijn radicale manier om het geloof in de praktijk te brengen. Ze woonde samen met een andere jonge vrouw in Amsterdam West. Ze overwogen om onderdak te bieden aan een vluchteling. “Maar”, vertelt ze, “veel mensen probeerden om dat uit mijn hoofd te praten.” Via via kwam ze in contact met Gerritjan en die zei haar dat ze eens moest gaan praten met de mensen van het Jean-

nette Noëlhuis. “Dat heb ik toen gedaan met mijn huisgenote. En wat we hier zagen en hoorden gaf ons het zetje om daadwerkelijk gastvrijheid te gaan verlenen aan een vluchteling. Misschien wilde ik ook wel gewoon indruk maken op Gerritjan, hoor. We kenden elkaar net en ik vond hem leuk. Tja, je weet nooit helemaal wat je echt drijft...”

Een gemeenschapje binnen een gemeenschap

Inmiddels zijn Wanda en Gerritjan getrouwd. Begin dit jaar zijn ze verhuisd naar een woning in de Indische Buurt (Amsterdam Oost). Ze wonen met dertien andere huishoudens pal boven de protestantse Eltheto-kerk aan de levendige Javastraat. Samen vormen ze de Eltheto-gemeenschap. Gerritjan en Wanda leggen in enkele woorden uit wat de gemeenschap bindt. “We willen ons leven met elkaar delen, samen God zoeken en dienstbaar zijn aan de buurt. Doordeweeks is er elke avond om 19.00 u. een avondgebed in de kerkrimte hier beneden. We hebben af en toe gespreksavonden met elkaar waar we ook religieuze zaken aankaarten.”

ezus volgen

Het opvangen van mensen maakt niet direct deel uit van de ‘missie’ van de Eltheto-gemeenschap. Maar Wanda en Gerritjan voelen zich wel geroepen om gastvrijheid te bieden aan mensen in nood. Hun woning is daar groot genoeg voor, zeggen ze. Vlak na hun verhuizing naar de Javastraat kwam een alleenstaande vrouw uit Congo bij hen in huis wonen. En momenteel woont een Chinese vrouw met haar zontje van zeven bij

hen in. En *last but not least*: de gemeenschap binnen een gemeenschap is dit voorjaar verder gegroeid met de geboorte van hun dochtertje Marie!

Wereldreis

Wanda en Gerritjan zijn niet over een nacht ijs gegaan tussen hun eerste bezoek aan het Jeannette Noëlhuis en hun leven van gastvrijheid in de Eltheto-gemeenschap. Een belangrijke tussen-

stap was hun wereldreis in 2011. Ze begonnen in het zuiden van Argentinië en reisden elf maanden lang door Zuid-, Midden- en Noord-Amerika. In Chili werkten ze twee weken op een boerderij. In Peru brachten ze een maand door in een Emmausgroep. En in Mexico bezochten ze een Catholic Worker-huis op het platteland. Manuel, de oprichter, richt zich erg op organische landbouw en het overdragen van principes van duurzame landbouw aan boeren in de streek.

“De reis bood ons een prachtige kans om te zien of we met andere mensen konden samenwonen in een groep,” vertelt Wanda. “We waren geïnteresseerd in de Catholic Worker-beweging en zijn vooral op zoek gegaan naar groepen die pasten bij wat we zelf zouden willen doen. Zo zijn we in New Orleans op bezoek geweest bij een gemeenschap die net van start was gegaan. De oprichters zijn een echtpaar met een baby. Het was leuk om te zien hoe zij dat als gezin proberen te doen. Ook in North Carolina zijn we langs geweest bij een kleine gemeenschap op het platteland, de Silk Hope Catholic Worker. Het wordt gerund

door een gezin met twee kinderen. Ze proberen zoveel mogelijk zelfvoorzienend te leven en vangen vrouwen en kinderen op die in een crisissituatie zijn beland.”

Maar ook oudere en grotere Catholic Worker-gemeenschappen stonden op de route: in Houston, San Antonio, Atlanta en New York. Uiteindelijk zijn beiden na terugkeer in Europa ook nog een maand naar de *Brot und Rosen*-gemeenschap in Hamburg geweest, ook een Catholic Worker-groep. Ze ontdekten hoe groot de verschillen zijn tussen de verschillende gemeenschappen. In New York waren ze getroffen door de bijzondere manier waarop de *Workers* omgaan met hun huisgenoten. Gerritjan vertelt: “De voormalige dakloze vrouwen hebben hun eigen kamer en wonen daar vaak jaren, soms tot aan hun dood. Hun kamer is ook echt hun verantwoordelijkheid.” Wanda vult aan: “Ik vond de radicaliteit van hun gastvrijheid indrukwekkend. Dat je bijna op gelijke voet leeft met de mensen die je opvangt. Dat je bewust kiest om naast hen te staan en hen niet gaat vertellen wat ze moeten doen. Een enorm contrast met Atlanta waar dingen veel meer gestructureerd zijn, veel minder anarchistisch. Het is leuk om die diversiteit te zien. Als je met mensen gaat praten, begrijp je beter

waarom ze de keuzes maken die ze maken.”

Tussen ideaal en werkelijkheid

Wat zoekend nog, zijn de jonge ouders bezig om een balans te vinden tussen hun gezinsleven, werk, gastvrijheid en gemeenschapsleven. Wanda werkt sinds begin van dit jaar bij het Burennetwerk Amsterdam, een project waarin vrijwilligers worden gekoppeld aan mensen die er alleen voor staan en praktische hulp nodig hebben. Gerritjan werkt als zelfstandig freelance fotograaf. Hij zit in de bezoggroep die wekelijks op bezoek gaat bij vluchtelingen die gevangen zijn gezet in detentiecentrum Schiphol. En samen met Frits coördineert hij de maandelijkse wakes bij dit detentiecentrum. Beiden nemen deel aan de Catholic Worker Amsterdam – de bezinnings- en actiegroep van vrienden rond het Jeannette Noëlhuis.

Beiden voelen de uitdaging om een weg te vinden tussen ideaal en alledaagse werkelijkheid. Gerritjan noemt een voorbeeld: “Ik ben zelfstandig ondernemer. Op mijn werk gaat het over ‘zichtbaarheid’ en ‘jezelf op de kaart zetten’. Dat staat op gespannen voet met de levenskeuzes die ik wil maken. Het voelt alsof ik in een spagaat leef.”

Wanda beaamt dat gevoel. Maar beiden zeggen dat ze zich door hun reis bevestigd voelen in hun keuze voor een ‘neerwaartse beweging’ in hun leven. Gerritjan vertelt dat deze term van Henri Nouwen goed beschrijft wat hem inspireert en wat hij tijdens deze reis heeft geleerd. “De weg van Jezus leidt naar armen en vluchtelingen. Wanneer je midden tussen hen gaat staan, ervaar je dat je vreugde en blijdschap kan ervaren door te dienen. Het is geen opoffering, maar een leven van vervulling. Dat heb ik gezien. Dat spreekt me erg aan.” Wanda heeft eenzelfde ervaring. “Dat basisidee van de Catholic Worker, wat je doet voor de minsten van mijn broeders en zusters heb je voor Jezus gedaan, dat is bij mij wel binnen gekomen. We zijn erg bevestigd in ons idee dat we vluchtelingen willen opvangen. In onze samenleving behoren zij tot de minsten. Ze mogen er niet eens zijn van onze regering!” Ω

Geknipt voor u!

Fort Europa, drones en smart borders

Het Europe Parlement neemt het komende jaar besluiten over de *European Border Surveillance System* ofwel Eurosur. In de EU moeten in de toekomst alle grensautoriteiten permanent samenwerken en alle informatie met elkaar delen. Dat gebeurt nu nog op vrijwillige basis. Frontex, de Europese dienst die de grenzen controleert, gaat situatieschetsen rondsturen, met daarin analyses van de informatie die de lidstaten aanleveren. De dienst gaat daarnaast ook overzichten sturen met inlichtingen uit landen als Libië, Syrië of Mali, op basis van onder meer satellietbeelden. Er zijn zelfs plannen om met onbemande vliegtuigen (*drones*) onderzoek te doen naar vluchtelingen die de Middellandse Zee willen gaan oversteken.

Maar verschillende lidstaten willen meer. Daarom komt de Europese Commissie eind dit jaar of begin volgend jaar met een voorstel voor zogenaamde *smart borders*, slimme grenzen. Dat houdt in dat alle niet-Europese bezoekers van de EU hun vingerafdrukken zullen moeten geven. Bij het uitreizen kunnen ze automatisch worden herkend, zodat het systeem duidelijk weet wie de illegale achterblijvers zijn. Een speciaal programma moet ervoor zorgen dat bekende, bonafide reizigers op basis van biometrische identificatie automatisch door de grenspoortjes kunnen lopen.

De Heinrich Böll-stichting, een internationale denktank, heeft een paar deskundigen kritisch laten kijken naar de plannen. Hun rapport, *Borderline*, is vernietigend. Eurosur is volgens hen veel te groots opgezet, bouwt voort op een

migratiebeleid dat niet werkt en is technisch en organisatorisch wankel.

73 miljoen vluchtelingen

Wereldwijd zijn op dit moment bijna 73 miljoen mensen gedwongen op de vlucht. Dat staat in de twintigste editie van het Wereldrapport van het Internationale Rode Kruis dat dit najaar werd gepubliceerd. Meer dan de helft van de vluchtelingen (43 miljoen mensen) is op de vlucht voor oorlog en geweld in hun omgeving. Verder zijn er 15 miljoen vluchtelingen vanwege rampen en een even grote groep mensen die moest wijken voor grote ontwikkelingsprojecten (bijvoorbeeld de bouw van dammen, etc).

Het Rode Kruis signaleert dat hulp vaak niet is aangepast aan de huidige situatie van vluchtelingen. Veel mensen (20 miljoen) zijn langdurig op de vlucht en hebben geen hoop op terugkeer, maar worden tegelijkertijd niet aanvaard door regeringen in hun gastland. Deze lijken ervan uit te gaan dat de vluchtelingen 'er toch maar tijdelijk zijn' en investeren dus niet in sociale voorzieningen. Het Rode Kruis vraagt overheden en humanitaire organisaties om migratie en integratie flexibeler te benaderen en een langdurig verblijf te vergemakkelijken.

Daarnaast klopt volgens het Rode Kruis het klassieke beeld van vluchtelingen in kampen ook niet meer. Veel vluchtelingen vestigen zich in steden. Ze worden er vaak geconfronteerd met geweld, verkrachting of ziekte. Ook aan deze situatie is hulp nog niet aangepast.

Voorbeeldige Zusters

“We zijn zo vrij als leeuweriken en kunnen dus best het gevang in”, aldus zuster Megan Rice (82) eerder dit jaar in een interview in de New York Times. Zij en de onlangs overleden zuster Anne Montgomery zijn voorbeelden van hoe we ons hart kunnen openen voor de minsten en tegelijk moedig de grootste militaire macht ter wereld kunnen trotseren.

- door Frits

Zuster Megan verbleef van 1962 tot 2004 in Nigeria en Ghana en werkte er als lerares tot malaria en typhus haar het werken in Afrika te moeilijk maakten. Afgelopen zomer trotseerde zr. Megan met twee vrienden vele hekken, prikkeldraad, bewegingssensoren, bewakingscamera's en wachtlopende soldaten. Het groepje drong binnen tot in het hart van het nieuwe 500 miljoen dollar kostende fort op het Y-12 fabriekscomplex in Tennessee waar het uranium voor duizenden kernwapens wordt opgeslagen. Ze sprenkelden hun bloed op de muren en hingen een spandoek op met de oproep zwaarden tot ploegscharen om te smeden. Ze hadden ook een juridisch goed doortimmerde aanklacht meegebracht om later in de rechtszaal te kunnen gebruiken. Daarin stelden ze dat deze nieuwe opslag een duidelijke overtreding is van artikel 2 van het Charter van

de Verenigde Naties, de in 1945 geformuleerde principes van Neurenberg en van het Non Proliferatie Verdrag. Toen ze ontdekt waren, werd op het hele fabriekscomplex alarm geslagen. De duizenden arbeiders moesten stoppen met

het verrijken van uranium en alle radioactieve materiaal zo snel mogelijk in kluisen stoppen. Na enkele weken detentie werden de drie vrijgelaten, tot hun proces in februari 2013.

Zuster Anne Montgomery is ook een voorbeeldige zuster. Zij overleed deze herfst op 85 jarige leeftijd. Zr. Anne was lerares in Harlem, de Afro-Amerikaanse wijk in New York. Zij maakte deel uit van het eerste groepje mensen dat in 1980

Zr Megan Rice

met de gebroeders Berrigan de woorden van Jesaja - 'Zwaarden tot Ploegijzers' - handen en voeten gaf door een fabriek binnen te gaan en daar met huishoudhamers op de neuskegels voor kernraketten te hameren. Sindsdien hebben er nog 95 van zulke acties plaatsgevonden. Aan zeven daarvan deed zr. Anne ook mee. De laatste keer toen ze 83 was. Zij zat ruim drie jaar gevangen voor deze getuigenissen.

Anne vond dat de term 'burgerlijke ongehoorzaamheid' niet helemaal van toepassing was, want iedere wet die het leven niet beschermt en verheft is geen echte wet. Bij ploegschaaracties gaat het volgens haar om goddelijke gehoorzaamheid. Want zowel de goddelijke wet als het internationale recht stellen dat massavernietigingswapens een misdaad tegen de mensheid zijn en dat het de plicht is van gewone burgers om zich daar actief tegen te verzetten.

Dit zijn vrouwen die jaren lang in de wijngaard hebben gewerkt. Ze geven geen krimp als ze geconfronteerd worden met ogenschijnlijk onbuigzame macht. Ze openen hun harten en armen voor iedereen. Ze wijzen wereldse macht, het openstapelen van bezit en het gebruik van geweld af en zijn bereid voor hun overtuiging te lijden. Voorbeeldige zusters! Ω

Geen pensioengeld voor kernwapenproductie!

EADS (European Aeronautic Defence and Space Company) bouwt niet alleen vliegtuigen voor de burgerluchtvaart (Airbus), maar is ook de op een na grootste wapensmid van Europa. Het bedrijf maakt vrijwel alles wat vliegt. Militaire transportvliegtuigen, helikopters, raketten, satellieten en gevechtsvliegtuigen (de Eurofighter Typhoon). Ook probeert EADS een plek te veroveren in de markt voor drones (op afstand bestuurbare vliegtuigjes, die steeds vaker bij conflict worden ingezet). Wat bij hen 'ruimtevaart' heet, is vooral de ontwikkeling van militaire satellieten. Een speciaal onderdeel van EADS, de divisie Astrium (met een vestiging in Nederland) bouwt en onderhoudt de kernwapens van Frankrijk.

EADS levert aan militairen over de hele wereld, onder meer aan aartsvijanden India en Pakistan, Colombia, Saoedi-Arabië en Kazachstan. Berucht zijn de leveringen aan Libië: het bedrijf had een handelskantoor in Tripoli dat halsoverkop gesloten werd toen westerse troepen gingen optre-

den tegen Khadaffi. Overigens maakten die westerse troepen ook gebruik van EADS-wapens.

EADS heeft zijn hoofdkantoor gevestigd in belastingparadijs Nederland. De jaarlijkse aandeelhoudersvergadering wordt altijd rond eind mei in Amsterdam gehouden. Een goede gelegenheid om er bij de toestromende aandeelhouders, waaronder Nederlandse pensioenfondsen, voor te pleiten niet meer in EADS te investeren. Dus hopelijk tot ziens in mei om in grote getale te getuigen voor een wereld waarin de zwaarden tot ploegscharen worden omgesmeed en de kernwapens eindelijk worden afgeschaft voordat wij door de kernwapens worden afgeschaft! Kijk op onze website voor de precieze datum. Ω

Een andere wereld is mo

In het voorjaar reisde ik zes weken door de V.S. om Catholic Worker-groepen en verwante leefgemeenschappen te bezoeken. Ik wilde vooral kennismaken met groepen die hetzelfde doen als het Noëlhuis: samenleven met vluchtelingen. Daarbij was ik benieuwd naar de wijze waarop gastvrijheid per groep georganiseerd wordt, hoe die per huisgenoot tot een einde komt (soms een moeilijke kwestie in het Noëlhuis) en of en hoe er gedacht wordt over bredere visies op migratie, zoals het thema 'open grenzen'.

- door Frans Zoer

Onderweg werd ik hartelijk verwelkomd door mensen die mij niet kenden, maar die het fijn vonden dat iemand van ver weg zich interesseert voor hun activiteiten. Bij Catholic Worker-huizen vormde de band met het Noëlhuis een vanzelfsprekende verbinding; andere groepen toonden zich eveneens welwillend en gastvrij. Ik heb veel bijzondere mensen ontmoet en wil graag enkele van hen aan u voorstellen.

Tucson

M'n reis begon in Tucson in de staat Arizona. De stad ligt een uur rijden van de grens met Mexico en telt velerlei organisaties die zich bezighouden met *border issues* ofwel grenzen en migranten. In Casa Mariposa woont John Heid,

vijftiger met lang haar, een zachtaardige man, nu een Quaker. Ooit verliet hij voortijdig het seminarie en kwam via Catholic Worker-groepen terecht bij Jonah House in Baltimore, waar hij bij Philip Berrigan leerde huizen schilderen om in hun onderhoud te voorzien; dat doet hij in Tucson nog steeds. Veel tijd geeft hij aan de Samaritans, een organisatie die waterflessen in de woest-

tijn plaatst op plekken waar veel migranten vanuit Mexico langs komen. In de regio ten zuiden van Tucson sterven zo'n 200 migranten per jaar. John is al vaak gearresteerd voor vredesacties en hulp aan migranten.

In hetzelfde huis woont Rachel Winch, een jonge vrouw die de Bezoekgroep coördineert, een groep vrijwilligers die het detentiecentrum voor migranten bezoekt en die correspondeert met gevangen migranten. Ze spreekt prima Spaans, heeft een vriendelijke uitstraling naar de gasten, is rustig en tegelijk heel betrokken. De gasten zijn migranten die door de grenspolitie op het Greyhound-busstation worden achtergelaten met de opdracht het land te verlaten; wie nog geen ticket hebben, krijgen enkele nachten onderdak in Casa Mariposa, tot ze verder reizen, meestal naar familie elders in de V.S.

El Paso en Austin

In Texas bezocht ik twee huizen die opvang bieden aan migranten: Annunciation House in El Paso en Casa Mariannella in Austin. Jennifer Long is directeur van Casa Mariannella. Zij woonde eind jaren zeventig bij de Catholic Wor-

ogelijk

ker in Los Angeles en zet zich sindsdien in om praktische hulp te bieden aan mensen uit Latijns-Amerika die geweld en armoede ontvluchten. Ze organiseert onderdak voor ruim vijftig mensen in vier huizen. Opvallend is dat één huis bewoond wordt door Afrikanen. Een Eritrese man vertelde me dat hij van Saoedi-Arabië naar Mexico was gevlogen, met een probleemloze transfer op Schiphol... Jennifer is getrouwd met Walter, die zich als advocaat jarenlang inzette voor politieke vluchtelingen en nu mensen verdedigt die ter dood veroordeeld zijn. Een bijzonder stel: beiden sterk betrokken bij de bedreigde levens van hun gasten/cliënten, en dat al vele jaren, met grote inzet.

Atlanta

Bij de Open Door Community in Atlanta in de staat Georgia, - een protestantse Catholic Worker-groep - was het goed om Ed en Murphy terug te zien; zij zijn oprichters van dit huis en bezochten de Europese Catholic Worker-bijeenkomst in Amsterdam in 2003. De gemeenschap van zeven kerngroepleden en achttien voormalig dakloze huisgenoten biedt maaltijden, kleding en medische hulp

aan 'onze vrienden van de straat'. Ook organiseren ze regelmatige bezoeken aan ter dood veroordeelden en voeren actie voor hen.

Dick Rustay, met 83 jaar het oudste kern-groeplid, kookt regelmatig een stevige soep voor 120 mensen, coördineert het onderhoud van tuinen en bos op de boerderij die bij het huis hoort en bezoekt sinds zeven jaar Daniel Greene, die al twintig jaar in de dodencel zit. Om diens dreigende executie ook na het laatste beroep alsnog af te wenden hielp Dick de advocaat van Greene om getuigenis-

sen te verzamelen om in te dienen bij de commissie voor clementie. Bij de voorbereiden bij elke maaltijd bracht hij het lot van Greene telkens ter sprake, zodat wij allen in huis sterk doordrongen raakten van het naderend onheil. De executie werd een dag van tevoren weer uitgesteld, omdat de commissie het niet eens kon worden. Dick blijft Daniel Greene bezoeken.

St. Louis

In St. Louis, Missouri, bestaat de Catholic Worker uit twee groepen die vlakbij

Washington D.C.

In Dorothy Day House, in Washington DC, wonen zes kerngroepleden samen met vijf dakloze vrouwen en hun kinderen, terwijl er vaak activisten uit het hele land komen logeren. Want de groep richt zich voluit op acties in het centrum van de wereldpolitiek. Wekelijks organiseren ze een wake bij het Witte Huis en op een andere dag een bij het Pentagon. Eind april stond de wake in het teken van protest tegen de *drones* (onbemande vliegtuigjes die spioneren of bombarderen), aansluitend bij de grote conferentie over *drones* georganiseerd door CodePink.

Amber en Kevin Mason, twintigers, voelden zich niet meer thuis in hun onkritische kerk in Oklahoma, vonden boeken van Shane Claiborne, Dorothy Day en de gebroeders Berrigan, en wisten na een weekje in Dorothy Day House dat dit hun plek was: na anderhalf jaar zijn ze blij met hun ‘bekering’ en werden al drie keer gearresteerd tijdens geweldloze protesten.

New York

De Catholic Worker in New York vierde op 1 mei haar 79ste verjaardag, zoals gebruikelijk met een drukbezochte eucharistieviering in de soupkitchen van St. Joseph House, gevolgd door een maaltijd en een muzikale avond in Maryhou-

elkaar wonen en nauw samenwerken. De oudste groep bewoont Karen House, waar ze opvang bieden aan dakloze vrouwen en kinderen, terwijl een jongere groep vervallen huizen opknappt en in gebruik neemt voor zichzelf en dakloze migranten. Mary, John en Ryan verzorgen de Urban Farm ofwel moestuin, halen voedsel dat over-de-datum is van een grote natuur-

winkel in de stad, en bereiden daarvan wekelijks een maaltijd voor daklozen in het centrum onder het motto Food Not Bombs. Zij wonen in het groepje opgeknapte huizen, waaronder het Carl Kabat House, genoemd naar de 78-jarige priester en vredesactivist, die er zelf ook woont en die tijdens m'n verblijf alweer een actie plande!

se. Overdag bood Occupy Wall Street een breed scala aan activiteiten, waar ook Catholic Workers graag aan meededen. Loren Hart (33) kwam in oktober 2011 naar New York om deel te nemen aan Occupy; hij woont en werkt nu in St. Joseph House. Megan Fincher (29) wist bij haar afstuderen al dat ze bij de Catholic Worker wilde leven en woont nu temidden van dakloze vrouwen in Maryhouse. Jim Reagan (60) ontmoette Dorothy Day toen hij 16 was, en is nu zo'n veertig jaar actief bij de Catholic Worker. Roger O'Neill sloot zich aan in 1949, woont er nog altijd en haalt graag herinneringen op.

Barmhartigheid in actie

Deze mensen zijn bijzonder inspirerend: terwijl politiek, economie en cultuur in de V.S. het recht van de sterkste verheerlijken, leven zij de werken van barmhartigheid. Deze gemeenschappen laten zien dat een andere wereld mogelijk is, het zijn broedplaatsen van tegenculturele waarden als compassie en de gulden regel, ofwel de Bergrede in de praktijk. Ω

Een uitgebreid verslag zal eind december te vinden zijn op www.antenna.nl/noelhuis.

AGENDA

NOEL HUIS AGENDA

GEBEDSVIERINGEN

- Elke woensdag: avondgebed
- **Woensdag 30 januari:** viering rond de persoon van Mohandas Gandhi (1869 - 1948)
- **Woensdag 27 maart:** viering rond de persoon van Harriet Tubman ((1820? – 1913)
- **Woensdag 26 juni:** viering in het kader van Ketikoti, 150 jaar afschaffing slavernij

Alle vieringen beginnen om 20.00 uur. Bel even als je om 18.00 uur bij onze maaltijd aan wilt schuiven.

ROUND TABLE CINEMA

Ongeveer eens per maand bekijken we een film of documentaire die een goed nagesprek verdient. De serie in het voorjaar staat in het teken van de herdenking van de afschaffing van de slavernij:

- **Vrijdag 25 januari:** *Amazing Grace* (regie: M. Apted, 2006) – Film over de afschaffing van de slavernij in het Britse rijk aan het eind van de 18e eeuw
- **Vrijdag 15 maart:** *Lilja Forever* (regie: L. Moodysson, 2002) – Zweeds drama over Russisch meisje dat ten prooi valt aan vrouwenhandelaars
- **Vrijdag 12 april:** *China Blue* (regie: M. Peled, 2005) – schrijnend portret van arbeiders in een Chinese spijkerbroekenfabriek
- **Vrijdag 14 juni:** *Blood in the Mobile* (regie: F. Piasecki Poulsen, 2010) – documentaire over de donkere kant van de productie van mobieltjes: de mijnbouw in Oost-Congo

Van harte welkom om vooraf, om 18.00 uur, met ons mee te eten. Bel s.v.p. wel even van tevoren.

Harriët Tubman

Komend jaar herdenken we dat het 150 jaar geleden is dat de slavernij werd afgeschaft. Met dit in gedachten kijken we naar de manier waarop we na die 150 jaar omgaan met (on-)gedocumenteerde migranten in Nederland en naar het voorbeeld dat Harriët Tubman (1820 ? – 1913) ons toont van de bevrijdende kracht van het evangelie.

- door Mattias

Tubman werd geboren in een slavengedezin op een plantage in de Amerikaanse staat Maryland. Omdat slaven zo weinig waard waren, werd hun geboortedatum niet bijgehouden. We kunnen dus enkel gissen naar haar leeftijd toen ze in 1849 een visioen kreeg van een lijn, waarachter 'groene velden waren met prachtige bloemen en schitterende witte dames die hun armen uitstrekten naar mij, maar me niet konden bereiken'. In haar droom kwam er geen contact, 'telkens voordat ik de lijn over zou steken, viel ik', schrijft ze. Deze ervaring stond in een lange rij van visioenen en stemmen die haar diepe relatie met God kenmerkten.

Het land van Farao

Tubman was een sterke vrouw met de innerlijke overtuiging dat ze veel meer waard was dan enkel een ding. Ze wist

dat God haar bedoeld had om vrij te zijn. Zoals de meeste slaven onderging ze ge-

dwee de gewelddadige grofheid en mishandeling van de slavenhouders. In deze omstandigheden ontwikkelde ze een houding van passieve weerstand: ze ging langzaam werken, gereedschap ging mysterieus snel kapot en dat alles werd gemaskeerd door de suggestie van eenvoudige domheid.

In werkelijkheid was Tubman verre van dom. Ze hoorde door de verhalen over Mozes en Christus het hart van het evangelie: God is een God van de onderdrukten en Jezus boodschap is een boodschap van verlossing en leven. Zo'n uitleg stond recht tegenover het valse evangelie zoals verkondigd door de slavenhouders, waar gehoorzaamheid en tevredenheid met het slavenlot centraal stonden.

De vaardigheden die Tubman geleerd had tijdens haar jaren als slaaf, hielpen haar toen ze ervoor koos om te ontsnappen. Met de kracht van het dagelijks werk in de velden en haar stille tred waarmee ze door de nacht kon lopen, verdween ze, het licht van de poolster achterna. Door moerassen en bossen, slapend in grotten en boomtoppen, wist ze de staat Pennsylvania te bereiken. Volgens haar was er 'zoveel schittering over alles, de zon scheen haar gouden stralen door de bomen en over de velden en ik voelde me alsof ik in de hemel was.'

Maar deze ervaring bestond niet uit geluk alleen. Het kwam gecombineerd met een diep besef van missie. Niet alleen zij, maar ook anderen zouden vrij moeten zijn! En dus keerde Tubman terug naar het Zuiden om andere slaven te helpen ontsnappen uit hun onderdrukking.

Gedurende twaalf jaar ging ze zeker negentien keer terug naar het 'land van de Farao' om rond de 300 slaven, waaronder haar ouders, te redden. Deze tochten waren vol gevaar. Als zwarte vrouw alleen reizen was gevaarlijk. Maar met twintig of dertig ontsnapte slaven, vaak met hun kinderen, door het platteland te trekken was ronduit gekkenwerk. Ze kreeg steun van een netwerk van mensen die hen verborgen hielden en te eten gaven, de zogenaamde *Underground Railroad* (ondergrondse spoorweg). Zulke

steun zien we nu ook in gemeenschappen als het Harriët Tubman Huis, een bevriende gemeenschap in een van de Bijlmerflats, waarin ongedocumenteerde vrouwen samen leven en begeleid worden door vrijwilligers.

Mozes

Deze moedige daden van burgerlijke ongehoorzaamheid maakten Tubman tot een gezocht crimineel. Premiejagers doorzochten het platteland, maar vonden deze door de blanken gehate slaven-

Geknipt door u!

Als u deze nieuwsbrief twee keer per jaar (indien mogelijk tegen een kleine donatie) wil ontvangen, vul dan het onderstaande strookje in en stuur deze op naar het Jeannette Noëlhuis: Postbus 12622, 1100 AP Amsterdam

Naam:

Adres:.....

Postcode en plaats:.....

Telefoonnummer (eventueel):.....

E-mail adres (eventueel):.....

Aanmelden en afmelden voor de nieuwsbrief kan ook via internet. Stuur een email naar noelhuis@antenna.nl en vermeld uw adresgegevens bij uw verzoek.

bevrijder nooit. Onder de slaven stond ze bekend als 'Mozes'. Deze Mozes van de 'gezocht'-posters leek echter in niets op een oude vrouw, maar kreeg mythische proporties. Ook in latere jaren bleef Tubman de armen ondersteunen tot ze in de negentig was en in vrede stierf op 10 maart 1913.

Haar leven is een bron van inspiratie voor ieder die de God van Mozes en Jezus navolgt. Haar liefde voor haar medeslaven en moed tijdens de tochten naar

het noorden, zijn een voorbeeld voor een ieder die zich in wil zetten voor de onderdrukten van onze tijd. Want alhoewel er al 150 jaar geen officiële slavernij meer is in Nederland, zijn er velen die leven in onderdrukking. Nu de overheid steeds strenger optreedt tegen (on)gedocumenteerde migranten, zoeken we naar moderne Tubmans die de machten van onze tijd tarten in het geloof dat God een God is van onderdrukten, en het evangelie vol is van leven en bevrijding. Ω

Deze tekst is een Nederlandse bewerking van de levensbeschrijving van Harriet Tubman van Robert Ellsberg, zoals gepubliceerd in 'All Saints'.

Geknipt voor u!

Slavernij blijft groot probleem in Mauritanië

Slavernij is overal ter wereld verboden, maar toch is het nog steeds een prangend probleem. Organisaties schatten dat er ter wereld nog 20 tot 30 miljoen mensen in slavernij leven. Soms heeft het oude probleem een nieuw gezicht gekregen. Mensenhandel, schuldslavernij en huisslavernij zijn vormen van 'hedendaagse slavernij'. Maar ook traditionele slavernij bestaat nog, zoals onder meer in Mauritanië. Het was het laatste land waar slavernij officieel werd afgeschaft - in 1981. Pas in 2007 werd slavernij ook echt strafbaar gesteld, maar nog steeds duiken er gevallen van slavernij op, waarbij slaven-eigenaars ongestraft blijven. Daarom blijven ngo's aan de alarmbel trekken. Volgens hen ontkent de overheid in Mauritanië het probleem.

Wakes in de tijd voor Pasen

Ook in de lijdenstijd voor Pasen staan wij stil bij wat er in het gevang op Schiphol met mensen gebeurt. 150 jaar na de afschaffing van de slavernij, willen we tijdens deze serie wakes speciaal reflecteren op ons verleden met slavernij en ons heden met geïlegaliseerde medemensen. Wij geven een teken van solidariteit aan de grensgevangenen. Tevens maken wij duidelijk dat wij grote vragen hebben bij het opsluiten van mensen die niets misdaan hebben. Dit doen we door middel van wakes bij het nieuwe Justitieel Complex Schiphol.

Deze wakes worden in 2013 telkens vanuit de traditie en het gedachtegoed van een andere geloofsgemeenschap gehouden:

13 februari (Aswoensdag)	Religieuzen voor Vluchtelingen & Catholic Worker met een overweging van Huub Oosterhuis.
17 februari	Time to Turn, Studentenpastoraat Amsterdam & Navigators Amsterdam.
24 februari	Dominicus & Keizersgrachtkerk
3 maart	Stroom & Vineyard
10 maart	Kerken uit de Haarlemmermeer
17 maart	Doopsgezinden, Lutheranen & de Evangelische Broederschap
24 maart (Palmpasen)	Kerken uit Amsterdam-Oost (Muider-, Anna-Bonifatius & Eltheto).
29 maart (Goede Vrijdag)	Franciscaanse Vredeswacht
31 maart (Pasen)	Oecumenisch vuur

De wakes bij het JC Schiphol (Duizendbladweg 100, 1171 VA Badhoevedorp: kijk voor een routebeschrijving op de website) beginnen om 14.00 uur en duren een uur. Dit Justitieel Complex is per openbaar vervoer bereikbaar. Er wordt ook gezamenlijk naartoe gereden met auto's. Vertrek om 13.30 uur vanaf NS Station Amsterdam Zuid (naast restaurant Wagamama, Zuidplein 12).

Voor meer informatie, kijk op www.schipholwakes.nl of bel 06 – 3029 5461 of schrijf het Noëlhuis. Van deze website kan ook een poster gedownload worden om op te hangen of door te sturen.

BEDELNAP

In het kader van de afschaffing van de slavernij en goede zorg voor de schepping zijn we extra blij met fair trade / biologische producten.

- Voor het huis komen suiker, aardappels, tomatensaus, kaas en UHT (soja-) melk altijd van pas. Net als zeep, shampoo en tandpasta. We hebben nu niet zo veel koffiedrinkers en nog wel wat koffie, dus met nieuwe koffie kunnen we even wachten.
- Niet iedereen hier heeft een dekbed, dus als u er een over heeft komt deze goed van pas.
- Onze huisgenoten zijn blij met goede, snelle, niet al te oude computers. Als u er een over heeft, is het goed om eerst even met Mattias te overleggen of ie van pas komt.
- Gebed en financiële steun blijven onontbeerlijk!

JEANNETTE NOËLHUIS

Dantestraat 202

Postbus 12622

1100 AP Amsterdam

tel. 020 – 699 8 996

giro 27.25.828

e-mail: noelhuis@antenna.nl

(NB e-mail alleen voor niet-spoedeisende zaken!)

www.antenna.nl/noelhuis &

<http://catholicworkeramsterdam.wordpress.com/>

 wij zijn ook op facebook te vinden!

WAKES HER EN DER

Wakes bij Justitieel Complex Schiphol: Elke tweede zondag van de maand is er van 14.00 – 15.00 uur een wake bij het JC Schiphol (Duizendbladweg 100, 1171 VA Badhoevedorp. NB kijk voor een routebeschrijving op de website). Om 13.30 uur vertrekt er een auto vanaf de parkeerplaats naast restaurant Wagamama op station Zuid-WTC naar het cellencomplex.

Meer info over deze wakes en over wakes bij de migrantengevangnissen **Kamp Zeist** en **Rotterdam Airport**, zie: www.schipholwakes.nl

Kijk voor de grote opening van het nieuwe grensgevang op 13 januari en voor de wakes in de tijd voor Pasen op bladzijden 15 en 31 van deze nieuwsbrief.

